

Piotr Chojnacki

"Sozialethik", Teil 1: "Die Prinzipien der Gesellschaftslehre", Arthur-Fridolin Utz, Freiburg (Schweiz) 1957 : [recenzja]

Collectanea Theologica 29/1-4, 269-270

1958

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENSIONES

Arthur-Fridolin Utz, *Sozialethik, Teil 1: Die Prinzipien der Gesellschaftslehre*, Freiburg (Schweiz) 1957, s. 600.

Prof. Utz O. P. dał się poznać z kilku mniejszych, ale gruntownych prac w zakresie etyki społecznej.

Sozialethik to dzieło zaplanowane na pięć części. W części pierwszej zatytułowanej „Die Prinzipien der Gesellschaftslehre“ Autor przedstawia podstawowe pojęcia i kluczowe zagadnienia etyki społecznej, mianowicie te pojęcia, które będą występować często przy rozważaniach wchodzących w zakres etyki społecznej, albo też, które będą służyć do odgraniczenia innych zagadnień autonomicznych, chociaż redukcyjnie należących do ogólnej etyki społecznej, jak np. prawna organizacja społeczeństwa, gospodarczy ustrój, polityczny ustrój. Dużo miejsca poświęca Autor definicji społeczeństwa i zwraca następnie uwagę na odmienne zadania etyki społecznej i socjologii a także socjopsychologii, aczkolwiek te różne gałęzie rozważań o społecznych zjawiskach wzajemnie się wspierają. Autor odróżnia w tym kompleksie zjawisk społecznych: prawną organizację, gospodarczy porządek i polityczny porządek, a w związku z tym odróżnia etykę gospodarczą i etykę polityczną.

Przy omawianiu węzłów społecznych daje wnikliwe rozważania na tematy: jednostka a społeczeństwo i ich wzajemny stosunek; społeczeństwo a władza, dobro wspólne.

Zagadnienia etyki gospodarczej i etyki politycznej mają być przedstawione w osobnych częściach dzieła. W dodatku

(Anhang) znajdujemy zestawienie prawie wszystkich tekstów św. Tomasza dotyczących „dobra wspólnego“; zestawienia dokonano planowo, co pomaga do różnostronnego ogarnięcia pojęcia „dobro wspólne“, tak ważnego przy dyskusji nad życiem społecznym jego podstawami i jego granicą.

Znajdujemy również bibliografię poruszonych zagadnień ułożoną systematycznie i alfabetycznie.

Bibliografia odznacza się niezwykłym bogactwem pozycji przytoczonych napisanych w różnych językach.

Piotr Chojnacki

Verbeke G., Themistius, Commentaire sur le Traité de l'âme d'Aristote (trad. de G. de Merbeke), Edition critique et étude sur l'utilisation du Commentaire dans l'oeuvre de Saint Thomas d'Aquin, Louvain 1957, s. XCVI + 324.

Komentarz Themistiusa do traktatów Arystotelesa *De Anima* odegrał w dziejach filozofii średniowiecznej szczególnie doniosłą rolę przy sporach, jakie wywołał Averroizm łańcki, a mianowicie, czy intelekt czynny jest zdolnością duszy indywidualnej, czy przeciwnie jest jakimś działaniem transcendentnym i nadindywidualnym, bożym jak to wyjaśniał Aleksander z Afrodyzji. Św. Tomasz z Akwinu stawia to zagadnienie nie tylko w *Sum. theol.* I. q. 79 a. 4, ale poświęca mu osobny traktat: „*De unitate intellectus*“. W tym traktacie znajdujemy wiele myśli wybranych z Komentarza Themistiusa (w. IV po Chr.). Dla zrozumienia stanowiska św. Tomasza, który nie poszedł za Aleksandrem, chociaż mogły sprzyjać temu proplatońskie i augustyńskie tendencje do uznawania intelektu czynnego za działanie boże, lecz poszedł za egzegezą Themistiusa, niewątpliwie przyczyni się tekst Komentarza Themistiusa opracowany krytycznie przez profesora łowańskiego M. Verbeke a wydanego przez nowo powstałe „Centre de Wulf-Mansion“, które planuje wydanie wszystkich komentarzy do Arystotelesa, jakie były przetłumaczone na łacinę w okresie średniowiecza.